

MARIA SOFIA GÖRANSDOTTER "Döutte Maj", Vandrerska/diversearbete

(1845-1930)

Luffarna var i regel äldre och medelålders män och det hörde till ovanligheten, att kvinnor gick på luffen. Två kvinnor kan dock omtalas. Den ena var »Döutte Maj», som vandrade i Nordmalingsbygden med käpp i handen och en säck på ryggen.

Hon var klädd i mörk kjol, förkläde, kort jacka. Runt huvudet hade hon svept en svart schal och på fötterna bar hon stora näbbkängor. Hon gick omkring och tiggde mat, kaffe, pengar samt tyg och ull. Trots att hon hade ett litet talfel, var hon pratglad och väldigt nyfiken. Hon skaffade sig alltid information om nästa gård hon skulle besöka.

Maj var från Norrström i Bjurholms socken. Fadern, Göran Mikaelsson f 1807, och modern Anna Margareta Olofsdotter f 1807 fick totalt 12 barn. Enligt Bjurholms församlings kyrkoböcker bodde Maj i Lycksele omkring 1869. Där blev hon gravid och strax för nedkomsten flyttade hon till Ström och blev piga hos Johan Nilsson med familj.

Maria Sofia kom att i folkmun att kallas för "Döutte Maj" eller "Döttä Maj". Det ska ha sin bakgrund i ett talfel hos Maria Sofia så när hon presenterade sig själv tolkade omgivningen hennes tal till "Döutte Maj".

Hon förblev ogift men fick 1871 en dotter vid

namn Karolina Mariasdotter (1871-1941). Karolina gifte sig senare med Robert Eriksson som hade sitt ursprung från Skurträsk.

Maria Sofias levnadsöde har med tiden kommit att skapa stort intresse hos etnologer och journalister. Hon var sin tids entreprenör, en vandrerska och frilansare. I olika texter ges man intrycket av att hon var en respekterad människa, även om epitetet "säriling" ofta använts.

Som ung vallade hon ofta kor åt bönder sommartid och hjälpte även till med linhantering. Hon ansågs ovanligt stark och arbetsam vilket gjorde att hon ofta fick relativt tunga arbetsuppgifter. Hennes vida kjol, kort jacka och huckle i obestämdbara färger, ibland syntes utmed vägarna.

Den som vill läsa mer ingående om Maria Sofia Göransdotter från Bjurholm kan söka i följande källor

- Lindkvist Birger, Dötte Maj – Ett gammalt original från Bjurholm. Västerbottenskuriren. 1952

- Ljadas, C. (1997) *Bjurholmskvinnors företagsamhet från sekelskiftet till mitten av 1950-talet*. Bjurholm: Bjurholms hemslöjds ekonomiska fören., 1997. Svenska [2], 89 s. + 1 karta.
- Mannfeldt, B (1996) Luffarna – en stycke historia. I Västerbottens Folkblad 1996-07-05
-